



Jubileum Smartlappenkoor repeteert voor gratis concerten

‘Zingen over ellende, maar dan vrolijk’

Het Amsterdams Smartlappenkoor brengt al meer dan dertig jaar het levenslied ten gehore. Op donderdagavond repeteren de koorleden voor hun komende concerten in de Ooster- en de Westerkerk. ‘Soms moet ik m’n feministische gedachtengoed even parkeren.’

Tara Sikkel
AMSTERDAM

Ja, wat zijn eigenlijk onze grootste hits? Onze bekendste smartlappen?” vraagt Paul van Utrecht (59), de dirigent van het Amsterdams Smartlappenkoor, aan accordeonist Toni Smith (63). Ze zitten in een spreekkamer van buurtcentrum Het Claverhuis aan de Elandsgracht. In de zaal ernaast wordt nog een eenvoudige maaltijd geserveerd, maar over een uurtje, om half negen, worden de tafels aan de kant geschoven en begint de wekelijkse repetitie van het koor. Smith haalt een boekje met liedteksten uit zijn tas. “We doen *Tulpen uit Amsterdam*, niet echt een smartlap, maar dat kent iedereen,” zegt hij. “Al zingen we wel het eerste couplet erbij, dat kent dan weer niemand.” Van Utrecht somt andere klassiekers op: *Als een wilde orchidee*, *Vlinders der nacht*, *Aan de voet van die mooie Wester*. “*De smokkelaar* natuurlijk!” roept hij. “Die kennen de Paroollezers vast.”

Hand op het hart

Van Utrecht, opgeleid als gitarist en werkzaam als freelance musicus, dirigeert het koor al sinds de oprichting in 1992. “Op een dag vroeg iemand: ‘Kan mijn ex jou bellen? Hij zit bij een bridgevereniging, maar zijn clubje wil er iets bijdoen.’ Gezien hun leeftijden ging dat geen tafeltennis of badminton worden; ze wilden smartlappen zingen. Daar wist ik toen nog niets van, maar die uitdaging wilde ik wel aangaan.”

Smith voegde zich tien jaar geleden bij het koor. “Eerst leek het me een beetje te veel werk: ze hebben een enorm repertoire. Mensen denken vaak dat smartlappen makkelijk zijn, maar die nummers zitten soms knap vernuftig in elkaar. Na een paar jaar heb ik het er toch op gewaagd.”

Samen met tubaspeler Fabian Campuzano verzorgt Smith de muziek van het koor. “Maar Paul heeft de leiding hoor. Tijdens een repetitie doen wij gewoon wat hij zegt.”

Hoe zo’n repetitie verloopt? “Eh, rommelig,” waarschuwt Van Utrecht. “Maar vooral heel gezellig.” Daar is niets aan gelogen, blijkt. Smith ploft op een krukje en speelt alvast een deuntje,

→ **Paul van Utrecht dirigeert het Amsterdams Smartlappenkoor, dat muzikaal begeleid wordt door accordeonist Toni Smith en tubaspeler Fabian Campuzano.**
FOTO DINGENA MOL

terwijl het vijftigkoppige koor zich al kletsend rondom Van Utrecht verzamelt. Met een paar gebaren weet hij de kakofonie aan stemmen om te zetten in een bevolgen samenzang. De koorleden die daartoe fysiek in staat zijn, deinen mee op de muziek, sommigen met een hand op hun hart.

Nederlands erfgoed

Tijdens de repetitie blijft de bar open. “Dat smeert de keel,” grapt Cees Kriger (78), die bardienst heeft. Voor zijn pensioen werkte hij in het Rijksmuseum. Toen het koor daar in 1998 optrad voor de Nachtwacht, was hij meteen fan.

“Ik dacht: dit is het helemaal. Ik ben katholiek opgevoed, dus zingen zat er al vroeg in, en ik heb bij verschillende koren gezeten, maar dit was iets heel aparts,” zegt hij. “Geen popmuziek of klassiek, maar zingen over andermans ellende – en dat op een vrolijke manier. Ik kom er speciaal voor op de fiets uit Zuidoost. Een paar van onze oudste leden wonen in Noord en worden iedere week afgezet met een taxibusje.”

Hoewel de leden merendeels 65-plus zijn, voelen niet alleen ouderen zich thuis bij het koor. Maaïke van den Berg (40) sloot zich 2,5 jaar geleden aan. Vooral omdat ze tijdens de lockdown ‘zo’n zin kreeg om te zingen’, maar ook om de smartlap in leven te houden. “Sommige liedjes zijn wel honderd of honderdvijftig jaar oud. Vroeger kende iedereen ze, nu nog maar een handjevol mensen. Ons koor houdt die traditie in stand. We zingen eigenlijk Nederlands erfgoed.”

Dat betekent ook zingen over onderwerpen die niet altijd even modern aanvoelen. “Van schippers die niet meer terugkomen, tot overspel, kinderen die in de gracht verdrinken en het tragische leven van vrouwen ‘die niet deugen’. Soms moet ik m’n feministische gedachtengoed even parkeren,” zegt Van den Berg lachend. “Mijn favoriet? *De afgekeurde woning*, want ik heb zelf in heel wat krotten gewoond.”

Jubileumlied

Of dat nummer van Johnny Jordaan bij de komende concerten ook op de speellijst staat, is nog maar de vraag. Morgen treedt het koor ter gelegenheid van Moederdag op in de Oosterkerk. Van Utrecht: “Dan zingen we natuurlijk voornamelijk smartlappen over moeders. Daar kunnen we makkelijk een uur mee vullen.”

“Het concert is een voorproefje van onze twee 750-jaar-Amsterdamconcerten in de Westerkerk, op 14 juni, waar we nieuwe nummers voor aan het instuderen zijn,” vervolgt Van Utrecht. “Liedjes met een Amsterdamse binding; waar de Westerkerk in wordt bezongen, of de grachten.”

Smith voegt toe: “Er zitten ook een paar makkelijke meezingers tussen, die niets te maken hebben met Amsterdam, maar wel bekend zijn geworden door Amsterdamse zangers, zoals Willy Alberti, Tante Leen en Johnny Jordaan.”

Bovendien zal het koor een nummer ten gehore brengen dat speciaal door de Amsterdamse componist Bob Zimmerman is gemaakt voor de 750ste verjaardag van de stad. Van Utrecht voorziet een mooie traditie. “Vijftig jaar geleden, bij 700 jaar Amsterdam, bracht Johnny Kraaijkamp een elpee uit met twaalf liedjes over de stad. Daar zingen we er ook een paar van, als knipoog naar het vorige jubileum. Zoals *Amsterdam, zelfs het woord klinkt voor mij als muziek*. Voor de verandering eens een opgewekt lied.”

Het Amsterdams Smartlappenkoor geeft morgen om 15.00 uur een gratis Moederdagconcert in de Oosterkerk, en zaterdag 14/6 om 16.00 en 20.00 uur twee gratis concerten in de Westerkerk ter gelegenheid van 750 jaar Amsterdam.

‘Op Moederdag zingen we natuurlijk voornamelijk smartlappen over moeders’